

Електронні гарантії: правила перевірки

Як замовникові захиститись від недобросовісних постачальників? Законодавство нам дає декілька механізмів, серед них — нецінові критерії оцінки забезпечення виконання договору та забезпечення тендерної пропозиції.

Другий з варіантів можна легко знайти серед вимог тендерної документації. Замовники охоче використовують своє право на його застосування та мають надію, що постачальники відповідально ставитимуться до проведеної ними процедури закупівлі.

У даній статті максимально детально та доступно висвітлено проблемні питання, з якими зустрічаються замовники при роботі з тендерними гарантіями.

Перевірка електронно-цифрового підпису та печатки (ЕЦП) й необхідність у встановленні додаткового програмного забезпечення. Формат файла тендерної гарантії

Отже, замовник отримав електронну гарантію. Звичайно, він захоче переконавшись, що даний документ цілком відповідає нормам чинного законодавства. Перед замовником постає питання: чи потрібно встановлювати спеціалізоване програмне забезпечення на свій комп'ютер?

Сторонній програмний комплекс необхідно встановлювати лише для перевірки документа, який підписано **Програмним комплексом М.Е.Дос**. Якщо ви не маєте зазначеного комплексу або доступу до нього з вашого робочого місця, то існує можливість отримати демонстраційну версію програми на сайті розробника (http://www.me-doc.com.ua/pages/demo_medoc_downloads.php), яка має необмежений тестовий період дії та функціонал для перевірки електронно-цифрового підпису через меню «Первинні документи/Довільне підписання».

Наступний програмний комплекс, який використовують фінансові установи, це — ІІТ Користувач ЦСК-1. ЕЦП, які накладені зазначеним комплексом, проходять перевірку на сайті Центрального засвідчувального органу онлайн за посиланням <http://czo.gov.ua/verify>.

Власний Акредитований центр сертифікації ключів (АЦСК) має ПАТ КБ «Приватбанк», тому спосіб перевірки визначає самостійно, а саме на сайті за посиланням в тексті гарантії (<https://acsk.privatbank.ua/cloud/cert/sign/doc>). Власний АЦСК також має УкрСиббанк на базі технології ІІТ, перевірку документ проходить на сайті Центрального засвідчувального органу.

Тому фактично необхідно лише встановити або мати доступ до ПК М.Е.Дос.

Стосовно форматів файла. Загальною рекомендацією є використання файлів у форматі

PDF, але файл із графічним розширенням також може містити інформацію щодо накладеного ЕЦП. Файл, який підписано в ПК М.Е.Дос, не відкривається без зазначеної програми, тож рекомендуємо надавати також файл без ЕЦП для забезпечення відкритості процесу тендерних процедур.

Також ви можете зустріти файл тендерної гарантії з розширенням *.p7s. Зазначений файл підписано ІТ Користувач ЦСК-1, він відкривається сумісною з файлами формату PDF (Adobe Reader та інші) програмою-ридером.

Фінансовим установам рекомендовано зазначати в тексті тендерної гарантії в колонтитулах посилання на програмний комплекс, яким накладено ЕЦП.

Вимоги щодо надання тендерного забезпечення учасником-нерезидентом

А якими мають бути дії замовника, якщо тендерну пропозицію потенційно може подати постачальник-нерезидент? Слід звернути увагу на необхідність у документації конкурсних торгів зазначити вимогу щодо надання гарантії учасником-нерезидентом відповідно до міжнародних норм, які обумовлені в публікації Міжнародної торговельної палати № 458.

Існують декілька **шляхів отримання тендерного забезпечення від учасника-нерезидента.**

Перший є найскладнішим для учасника-нерезидента, але найменш ризикований для замовника (відповідає стандартній практиці подання тендерних пропозицій в електронній формі з прикріпленим файлом гарантії з електронно-цифровим підписом). Учасник-нерезидент проходить процедуру отримання гарантії в українському банку через контргарантію банку-нерезидента.

Зазначене питання вирішується у взаємодії банку-нерезидента та українського банку. Банк-резидент випускає стандартний файл гарантії з електронно-цифровим підписом та передає його учасникові-нерезиденту через обслуговуючий банк-нерезидент. При цьому необхідно зазначити, що учасникові-нерезиденту не має необхідності налагоджувати комунікацію з українським банком. Перевага зазначеного способу полягає в тому, що вся комунікація замовника стосовно тендерної гарантії відбувається з українським банком, у т. ч. відшкодування коштів у випадку настання гарантійного випадку проводить банк-резидент. Проблемою учасника-нерезидента можуть бути строки розгляду українським банком випуску такої гарантії.

Другий варіант збалансований щодо ризиків для обох сторін — учасника-нерезидента і замовника. До учасника-нерезидента висувають вимогу щодо авізування (надіслання іншому учасникові акредитивної угоди офіційного повідомлення про проведення тієї чи іншої операції) банківської гарантії банку-нерезидента в українському банку. Тобто український банк підтверджує автентичність підписів і тексту гарантії, фактично емітованої банком-нерезидентом. Зазначений спосіб виходить за рамки стандартної

процедури подання тендерної пропозиції в електронній формі.

У зв'язку із тим, що при авізуванні гарантії комунікація проходить лише через електронні канали міжбанківського зв'язку SWIFT, замовник зможе отримати інформацію стосовно авізування гарантії через свій обслуговуючий банк. У цьому випадку постає питання конфіденційності учасника перед замовником до моменту розкриття тендерної пропозиції. Як і в першому випадку, комунікація замовника стосовно тендерної гарантії відбувається з українським банком, але відшкодування коштів у випадку настання гарантійного випадку проводить банк-нерезидент.

Процедури випуску гарантії через контргарантію та авізування гарантії чітко регламентовано постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 № 639.

Третій варіант найбільш ризикований для замовника. Це — вимога надання гарантії учасником-нерезидентом каналами SWIFT на обслуговуючий банк замовника. У цьому випадку постає питання конфіденційності учасника перед замовником до моменту розкриття тендерної пропозиції. Уся комунікація замовника стосовно тендерної гарантії відбувається з банком-нерезидентом, відшкодування коштів у випадку настання гарантійного випадку проводить також банк-нерезидент.

При проведенні Європейської процедури закупівлі з попередньою кваліфікацією учасника частково нівелюється проблема конфіденційності, але питання дискусійне.

Діючи згідно з наведеними правилами перевірки, замовники легко застосовуватимуть механізм забезпечення тендерної пропозиції.